

Євчук Вероніка Сергіївна
студентка гр. ФФМ-21, ФФО, ЗУНУ, м. Тернопіль
Науковий керівник: к. е. н., доцент Русін В. М.

ПИТАННЯ ПОКРАЩЕННЯ АДМІНІСТРУВАННЯ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

В процесі бюджетної та адміністративної децентралізації в Україні досягнуто багато позитивних зрушень. Органи місцевої влади отримали повне право встановлювати місцеві податки і збори, звичайно, лише ті, які передбачені Податковим кодексом України. Сьогодні місцева влада має право встановлювати розмір та ставки місцевих податків і зборів, приймати рішення щодо порядку їх справляння, надання пільг окремим категоріям платників.

Суттєво збільшилась роль, значення та відповідальність органів влади, територіальних громад за забезпечення фінансовими ресурсами місцевих бюджетів. Як відомо, основну частину доходів місцевих бюджетів становлять податкові платежі, зокрема поступлення місцевих податків.

Ефективність будь якого бюджетного процесу безпосередньо залежить від діяльності його учасників. Планування бюджетних поступлень, прийняття та затвердження ставок податків, адміністрування податків і зборів, контроль за повною, своєчасністю сплати передбачених податків і зборів складають взаємопов'язаний процес формування місцевих бюджетів.

Державна податкова служба України вважає одним із головних питань розвитку адміністрування місцевих податків – це налагодження тісної взаємодії із органами місцевої влади територіальних громад. З цією метою було розроблено пілотний проект, в якому приймуть участь декілька територіальних органів Державної податкової служби – Дніпропетровської, Івано-Франківської, Черкаської та Чернігівської областей.

Проект націлено на визначення податкового потенціалу та спроможності територіальних громад. Розроблено модель взаємодії органів місцевої влади, територіальних громад і органів податкової служби в напрямку покращення адміністрування місцевих податків і зборів. Намічено ряд податкових заходів щодо створення комфортних умов здійснення підприємницької діяльності, залучення інвестицій в розвиток регіонів та громад.

За результатами впровадження вказаного проекту планується створити електронний паспорт територіальної громади, в якому будуть відображатися інформація щодо адміністративно-територіального устрою, дані про податкові надходження до місцевих бюджетів, про об'єкти оподаткування на території громади, фінансові показники.

В процесі реалізації проекту будуть виявлені резерви збільшення податкових надходжень, розширена база оподаткування, запроваджено додаткові електронні та технологічні сервіси для простоти та комфортності адміністрування та сплати податкових платежів, що призведе до зміцнення та стабільності фінансового забезпечення місцевих бюджетів.

Органи податкової служби на місцях постійно знаходяться на зв'язку із місцевими органами влади та спільно розглядають проблемні питання, що виникають в процесі оподаткування. Проводиться ряд спільних заходів щодо розширення бази оподаткування місцевих податків і зборів. Створено спільні комісії з представників податкової служби, органів місцевої влади, управлінь праці, які опрацьовують переліки платників податку на нерухоме майно, виявляють суб'єкти господарювання, які виплачують заробітну плату в «конвертах», або нижче рівня законодавчо прийнятої мінімальної заробітної плати, не сплачують податку на доходи фізичних осіб, забувають задекларувати свої доходи тощо.

З метою збільшення податкових надходжень за рахунок податку на землю місцеві громади повинні систематично здійснювати інвентаризацію користувачів земель, земельних ділянок, договорів про користування земельними угіддями, своєчасно проводити грошову оцінку земельних ділянок з подальшим оформленням документів. Зі своєї сторони, органи податкової служби повинні активізувати роботу з боржниками, здійснити усі заходи по стягненню податкового боргу.

Одним із заходів покращення адміністрування доходів місцевих бюджетів є широкомасштабна роз'яснювальна робота працівників податкових органів по забезпеченню щорічної кампанії декларування доходів громадян, зокрема тих, які отримують доходи від продажу сільськогосподарської продукції, від надання в оренду земельних ділянок.

Основним джерелом податкових надходжень до місцевих бюджетів із року в рік залишається податок на доходи фізичних осіб. Його обсяги залежать від розмірів заробітної плати, тому місцеві адміністрації та територіальні громади мають бути зацікавлені в проведенні дослідження суб'єктів господарювання на предмет співвідношення обсягів продаж (товарів, робіт, послуг) з фактичною чисельністю працівників та сумами нарахованої заробітної плати. Необхідно прослідкувати надходження ПДФО від суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність на території громади, незалежно від місця реєстрації такого суб'єкта.

Особливу увагу приділяють податкові органи та органи місцевої влади на сплату єдиного податку. Єдиний податок сплачується суб'єктами господарювання юридичними та фізичними особами та надходить безпосередньо до місцевих бюджетів. Ставки єдиного податку, пільги по його застосуванню приймаються місцевою владою. Частка сум єдиного податку в загальному обсязі місцевих податків складає практично половину. Саме тому органи місцевої влади спільно з податковими органами повинні добре проаналізувати структуру платників, що знаходяться на спрощеній системі оподаткування, тих що сплачують єдиний податок. Через недостатній рівень податкової культури частина суб'єктів господарювання використовує спрощену систему оподаткування для мінімізації своїх податкових зобов'язань. Розробляються цілі схеми уникнення та мінімізації податків. Такий стан катастрофічно впливає на доходи місцевих бюджетів. Необхідно з увагою підходити до диференціації ставок єдиного податку, скасувати ряд

пільг, які не відповідають реальному стану їх призначення, встановити такі умови для застосування спрощеної системи оподаткування, щоб суб'єкти господарювання ніяким чином не змогли б ухилятися від сплати податків.

Важливим рішенням в напрямку покращення адміністрування доходів місцевих бюджетів стало прийняття закону про обов'язкове застосування суб'єктами господарювання реєстраторів розрахункових операцій. Це зумовить прозорість доходів платників податків, покаже повноту доходів, а також повноту нарахувань передбачених податків.

Першочерговим завданням із оптимізації податкових надходжень до місцевих бюджетів є легалізація компонентів «тіньової економіки». Активізація роботи по виявленню нелегального обігу підакцизних товарів, тіньової зайнятості забезпечить розширення фінансової бази територіальних громад.

З метою вдосконалення процесу оподаткування необхідно налагодити тісну взаємодію органів влади та органів Державної податкової служби. Органи влади на місцях повинні мати доступ до інформації щодо нарахування та повноти сплати податків і зборів, які надходять до місцевих бюджетів. Така інформація дасть можливість кожній громаді прийняти ефективне рішення щодо адміністративних санкцій до боржників або неплатників податків, для боротьби з мінімізаторами податків, з тіньовими заробітчанами. Необхідно зазначити, що потрібне спільне ведення реєстрів, які б містили всю інформацію щодо нерухомого майна для забезпечення повноти справляння місцевих податків і зборів. На сьогоднішній день відсутня повна база об'єктів оподаткування таких, як нерухоме житлове або нежитлове майно, земельні ділянки, паї. Не налагоджений зв'язок Державного реєстру речових прав на нерухоме майно з органами влади територіальних громад, через що багато громадян не сплачують податки і місцеві бюджети зазнають значних втрат.

Підсумовуючи зазначимо, що лише дотримуючись тісної співпраці місцевої влади, органів місцевого самоврядування, податкових органів можна досягти конкретного покращення адміністрування податкових надходжень до місцевих бюджетів.